MIHAI-CLAUDIU GAVRILESCU

ABUNDENȚĂ ȘI NEÎNCREDERE

CONSUMUL DE ȘTIRI POLITICE ÎN ROMÂNIA, ÎNTRE FRAGMENTARE, POLARIZARE ȘI DEZINFORMARE (2021–2024)

PRESA UNIVERSITARĂ CLUJEANĂ

Mihai-Claudiu GAVRILESCU

ABUNDENȚĂ ȘI NEÎNCREDERE

Consumul de știri politice în România, între fragmentare, polarizare și dezinformare (2021–2024)

Mihai-Claudiu GAVRILESCU

ABUNDENȚĂ ȘI NEÎNCREDERE

Consumul de știri politice în România, între fragmentare, polarizare și dezinformare *(2021–2024)*

PRESA UNIVERSITARĂ CLUJEANĂ
2026

Referenți științifici:

Prof. univ. dr. Nicoleta Corbu

Conf. univ. dr. Raluca Buturoiu

ISBN 978-606-37-3123-5

© 2026 AUTORUL VOLUMULUI. Toate drepturile rezervate.
Reproducerea integrală sau parțială a textului, prin orice mijloace, fără acordul autorului, este interzisă și se pedepsește conform legii.

Universitatea Babeș-Bolyai
Presa Universitară Clujeană
Director: Codruța Săcelean
Str. B.P. Hasdeu nr. 51
400371 Cluj-Napoca, România
Tel.: (+40) 744 687 884
E-mail: editura@ubbcluj.ro
editura.ubbcluj.ro | libraria.ubbcluj.ro

INTRODUCERE

Societatea umană contemporană este organizată în jurul nevoii acute de informație, care determină eficiența interacțiunilor între toate structurile și membrii săi și menține buna funcționare a structurii societale. Responsabile pentru fluxurile de informații accesibile în spațiul public, instituțiile mass-media sunt vectorii de transfer importanți în construcția *realității*. Progresele tehnologice ale ultimelor decenii în materie de mijloace de comunicare au determinat apariția de noi surse și conținut media care reorganizează raporturile publicului cu lumea înconjurătoare percepută prin medierea presei. Evoluțiile fulminante înregistrate în ultimii ani în tehnologiile informației reclamă înțelegerea impactului acestora asupra participării sociale și politice a indivizilor, în încercarea de a determina cele mai bune modalități de producție și distribuție de mesaje, care să asigure o guvernare stabilă pe principii democratice și o reprezentare corectă a intereselor cetățenilor în procesul de luare a deciziilor.

În acest context mai larg, lucrarea de față își propune să analizeze specificul consumului media, cu o atenție sporită acordată conținutului politic, care caracterizează România anilor 2020. Sursele și tiparele de consum media pe plan național sunt extrem de diverse, înscriindu-se într-un context global caracterizat de accesarea și utilizarea extinsă a conținutului media pentru satisfacerea unei game ample de nevoi individuale și sociale. În orice democrație reprezentativă, este extrem de important pentru cetățean nivelul de înțelegere a problematicilor politice și sociale pentru a-și putea exercita informat drepturile elective și pentru a putea monitoriza activ performanța celor desemnați să-i reprezinte interesele în structurile de conducere statale. O cultură politică sănătoasă, pentru care mijloacele de comunicare în masă sunt agenți de socializare puternici, presupune dezvoltarea unui nivel de cunoștințe politice consistent și a unui instrumentar de competențe politice care să susțină participarea politică și civică activă.

În lumina acestor afirmații, obiectivul general al acestui demers de cercetare este *identificarea posibilelor variații în modelele de consum de știri politice, a factorilor care pot influența aceste tipare și a efectelor percepute din perspectiva cetățenilor, a profesioniștilor mass-media, a reprezentanților mediului politic și a experților în comunicare publică din România.* Înțelegerea în profunzime a relației consum media – cultură politică poate oferi perspective valoroase care să fie convertite în politici publice eficiente pentru optimizarea valorii informative a conținutului aflat în circulație media cu scopul de a răspunde mai bine necesarului de informare și acțiune al cetățeanului.

Lucrarea de față este structurată în două secțiuni majore. Prima dintre acestea, structurată în 3 capitole, conține un demers teoretic extins de a defini și explica principalele concepte și teorii cu valoare de suport pentru fenomenele sociale supuse investigației științifice. Cea de-a 2-a parte (capitolul 4) conține un demers exploratoriu prin care sunt analizate, în cele două contexte temporale investigate, 2021 și 2024, principalele tipare de consum media identificate în relatările participanților, factorii asociați acestor tipare și efectele percepute asupra atitudinilor și comportamentelor politice. Un scurt rezumat al fiecărui capitol va fi prezentat în paragrafele următoare pentru a oferi o perspectivă succintă asupra noțiunilor teoretice acoperite și metodologiei de cercetare folosite.

Primul capitol al lucrării va explora diversitatea surselor media și obiceiurile de consum în evoluție în societatea contemporană. Conținutul acestui capitol va acoperi transformările semnificative în ecosistemul media actual, caracterizat de ascensiunea mijloacelor de comunicare în masă digitale în competiție directă cu media tradiționale și provocările pe care abundența informațională le presupune la nivel social extins și individual. O atenție deosebită va fi alocată suportului teoretic oferit de literatura curentă privind diferențele intergenerаționale în tiparele de consum media, demersul de cercetare empirică al prezentei lucrări prezentând o componentă multigenerațională.

Cel de-al 2-lea capitol va urmări încadrarea teoretică a relației dintre cultura politică și interacțiunile cetățenilor cu sistemul media și sistemul politic. În cadrul acestuia se vor regăsi conceptualizări necesare pentru a înțelege rolul de vehicule ale socializării pe care mass-media îl au, extensie a sistemelor formale de educație, în deprinderea credințelor, valorilor și

normelor care definesc cultura politică la nivelul unei societăți. În plus, vor fi prezentate, pornind de la literatura de specialitate, principalele provocări în raport cu diseminarea informațiilor politice prin intermediul mass-media și efectele acestei diseminări asupra angajării politice și civice.

Tematica asociată celui de-al 3-lea capitol este legată de fenomenul dezinformării în realitatea momentului. Vor fi prezentate definiții și distincții conceptuale între termeni afiliați termenului polisemic al dezinformării, precum și principalele taxonomii ale formelor de manifestare pe care literatura curentă le delimitează. Tot în cadrul acestei secțiuni a lucrării se va analiza, din perspectivă teoretică, influența dezinformării asupra comunicării de masă, în termeni de instituții mass-media și publicuri, tematici precum încrederea în sistemul mass-media și polarizarea făcând obiectul acestei secțiuni. Suplimentar, o atenție deosebită se va aloca dezinformării politice, fiind discutate dezangajarea față de informațiile politice și riscurile pentru înțelegerea actului de guvernare, care vor completa cadrul teoretic necesar pentru înțelegerea dimensiunii impactului dezinformării în societate.

Pe fondul unei comunicări publice care gravitează în jurul mass-media ca principale surse de informații în societate, cel de-al 4-lea capitol va prezenta un demers empiric exploratoriu privind consumul de știri politice din România. În acord cu scopul principal al lucrării, demersul investigativ a urmărit colectarea, analiza și interpretarea, în acord cu nivelul actual de cunoaștere științifică, a percepțiilor participanților incluși în cele două momente distincte de colectare, 2021 și 2024, cu privire la principalele tipare de consum media, la factorii asociați manifestării acestor tipare și la efectele percepute asupra comunicării publice, sistemului politic și sistemului mass-media. Rezultatele obținute în urma desfășurării cercetării empirice servesc drept cadru argumentativ pentru îndeplinirea obiectivului general și a obiectivelor specifice ale lucrării.

Prin acest studiu ne propunem să oferim un plus de cunoaștere și de conștientizare a fenomenelor asociate gradului ridicat de fragmentare mass-media în societatea românească din prezent. Considerăm de reală importanță înțelegerea relațiilor complicate care există între cetățeni, sistemul mass-media și sistemul politic, interdependența și gradul de suprapunere a celor 3 agende (publică, media și politică) fiind indicatori pentru sănătatea democrației. Într-un efort comun de identificare a celor mai

bune soluții pentru o guvernare coerentă, o comunicare publică bazată pe calitatea și relevanța informării și un cetățean pregătit să participe activ și în cunoștință de cauză la viața politică și civică, sperăm ca lucrarea de față să se alăture cunoașterii științifice și să susțină acest efort.

ISBN 978-606-37-3123-5